

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Hyvän ohjauksen kriteerit käytännön työssä

[Hyvän ohjauksen kriteerit \(oph.fi\)](https://oph.fi)

12.10.2023

Erityisasiantuntija Tiina Kärkkäinen
Opetusneuvos Mia Vartiainen
Ammatillinen koulutus
Opetushallitus

Hyvän ohjauksen kriteerien muutostyön taustalla

ELO-strategia

Opinto-ohjauksen kehittämisohjelma

Laajennettu oppivelvollisuus

Yhteistyö eri koulutusasteiden, sidosryhmien ja työelämän välillä

Arviointi- ja kehittämistyö

Opetussuunnitelmat ja tutkinnon perusteet

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

- Hyvän ohjauksen kriteerien luonnoksen laati VALO – valtakunnallista laatua ohjaukseen -hanke (*Oikeus osata* -ohjelma), ja se valmistui kesäkuussa 2022
- Opetushallitus perusti tammikuussa 2022 työryhmän tukemaan hyvän ohjauksen kriteerien muutostyötä. Työryhmän jäsenet edustivat eri ohjausalan ammattilaisia. Mukana työryhmätyöskentelyssä oli asiantuntijoita perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, ammatillisesta koulutuksesta, Ohjaamosta, opettajakorkeakoulusta ja yliopistosta
- Kriteereitä lisäksi kommentoivat mm. Elinikäisen ohjauksen ELO-foorumin työjaosto
- Syksystä 2022 kriteerityötä vei eteenpäin Opetushallituksen sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjauksen asiantuntijat
- Kriteerit julkaistiin maaliskuussa 2023

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

1. Hyvän ohjauksen kriteerit eivät ole arvo- tai tärkeysjärjestyksessä

2. Termit:

Oppijalla viitataan sekä oppilaaseen että opiskelijaan

Oppimisympäristö viittaa pääsääntöisesti kouluihin, oppilaitokseen, työpaikkoihin ja työelämään (TET, työelämässä oppiminen) sekä digitaalisiin oppimisympäristöihin /erilasiin verkkoympäristöihin

Toimintaympäristö viittaa yhteiskuntaan

3. Oppija nähdään ohjausprosessissa subjektina

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

4. Dokumentin lopusta löytyy kirjallisuus/julkaisut, joita on käytetty hyvän ohjauksen kriteerien taustamateriaalina

→ keskeiset käsitteet ja keskeiset lait

5. Hyvän ohjauksen kriteerit on *suositus ja työkalu* ja kriteerit on tehty yhteisiksi niin perusopetukseen kuin toiselle asteelle

6. Hyvän ohjauksen kriteereitä tullaan jatkossa päivittämään säännöllisesti

7. Hyvän ohjauksen kriteerit eivät ota kantaa opinto-ohjaajien mitoitukseen

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Ohjaus huomioi oppijan kokonaistilanteen

Ohjaus on oppijälähtöistä ja vuorovaikutteista

Ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista

Ohjaus on monialaista yhteistyötä

Ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävä

Ohjaus tukee siirtymävaiheen yhteistyötä

Ohjaus tukee urasuunnittelutaitoja

Ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on oppijan kokonaistilanteen tukena, kun

- oppijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät
- oppijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot kehittyvät
- oppija tunnistaa omia vahvuuksiaan
- oppijan osallisuus vahvistuu
- oppija asettaa ja saavuttaa omia tavoitteitaan
- oppija saa omiin valmiuksiinsa ja tavoitteisiinsa nähden riittävästi sopivaa ohjausta

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on oppijälähtöistä ja vuorovaikutteista, kun

- oppijan tarpeet ja valmiudet huomioidaan
- oppijan motivaatio vahvistuu
- ohjaus edistää yksilöllisten opinto- ja urasuunnitelmien toteutumista
- ohjaus muodostaa jatkumon erilaisissa siirtymävaiheissa
- ohjaus perustuu molemminpuoliseen luottamukseen
- ohjaus mahdollistaa jatkuvan, kannustavan palautteen
- ohjaus auttaa oppijaa kiinnittymään opintoihin

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista, kun se

- hyödyntää koulussa ja oppilaitoksessa yksilö-, pienryhmä-, ryhmä- ja vertaisohjausta
- on toteutettavissa niin lähi-, etä- kuin digiohjauksena
- hyödyntää ohjauskeskustelussa eri ohjausmuotoja oppijan tavoitteet ja tarpeet huomioiden

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on monialaista yhteistyötä, kun

- toimijoilla on yhteinen ymmärrys tavoitteista, sisällöistä, menetelmistä ja työtavoista
- toimijoilla on selkeät vastuut ja työnjako
- kaikkien toimijoiden asiantuntemusta hyödynnetään
- opetuksen ja koulutuksen järjestäjä koordinoi ja johtaa ohjausta
- ohjaus edistää luottamusta, yhteistä keskustelua ja asiantuntijuuden rajojen tunnistamista

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävää, kun se

- luo luottamuksellisen ohjaustilanteen, johon oppija voi osallistua ja sitoutua
- huomioi kulttuurisen moninaisuuden ja on kielitietoista
- turvaa yhdenmukaisen kohtelun ja edistää yhdenvertaisuutta esteettömillä ja saavutettavilla palveluilla
- kunnioittaa ihmisarvoa
- edistää itsemääräämisoikeutta
- edistää hyvinvointia
- edistää kestäväen tulevaisuuden taitojen ja osaamisen hankkimista
- edistää jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia
- edistää sukupuolten tasa-arvoa

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus tukee laajennettua oppivelvollisuutta ja siirtymävaiheen yhteistyötä, kun se

- sujuvoittaa siirtymiä jatko-opintoihin, työhön tai muuhun palveluun
- vähentää ajanjaksoja koulutuksen ja työelämän ulkopuolella
- vahvistaa kodin ja koulun/oppilaitoksen välistä yhteistyötä
- tukee monialaista yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa (esimerkiksi yhteistyö opiskeluhuollon ja nuorisotoimen kanssa)
- on koordinoitua ja johdettua opetuksen ja koulutuksen järjestäjän taholta
- rakentuu toimintatavoista, jotka ovat ohjausvastuiden mukaisesti yhdessä sovittuja

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus ammatillisessa koulutuksessa tukee urasuunnittelutaitojen kehittymistä, kun

- oppijan valmiudet työnhakuun ja oman osaamisensa esittelyyn kehittyvät
- oppija saa välineitä itseohjautuvuuden kehittämiseen, ammatillisen ja osaamisidentiteettinsä vahvistamiseen sekä toimijuuteen oman alansa verkostoissa
- ohjaus tarjoaa tilan tarkastella oppimista ja ammatillista kehittymistä sekä itsenäisenä oppijana että vertaisryhmän jäsenenä oppimispolun eri vaiheissa
- ohjaus tukee oppijan kykyä tehdä tutkintoaan ja uraansa koskevia valintoja
- ohjaus tukee tiedonhakuja työmarkkinoista, ammasteista ja jatkokoulutusmahdollisuuksista
- ohjaus purkaa segregoituneita koulutusvalintoja ja työmarkkinoita sukupuolitietoisella ohjauksella

Hyvän ohjauksen kriteerit 2023

Hyvä ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä ammatillisessa koulutuksessa, kun

- oppija hankkii työelämässä tarvittavaa ammattiosaamista käytännönläheisesti, aidoissa työympäristöissä ja -tilanteissa
- ohjaus tukee oppijan työnhakuvalmiuksien ja työelämätaitojen kehittymistä sekä oppijan työllistymistä
- ohjaus mahdollistaa oppijan laaja-alaisen tutustumisen oman alan työtehtäviin, työelämään sekä yrittäjyyteen

Ohjaussuunnitelma

Laki ammatillisesta koulutuksesta

126 §

Koulutuksen arviointi ja laadunhallinta

- Koulutuksen järjestäjän **tulee arvioida** järjestämiään tutkintoja, koulutusta ja **muuta toimintaa sekä niiden laatua ja vaikuttavuutta**. Koulutuksen järjestäjä vastaa järjestämiensä tutkintojen, koulutuksen ja muun toiminnan laadusta ja laadunhallinnan **jatkuvasta parantamisesta**. Koulutuksen järjestäjän on myös säännöllisesti osallistuttava ulkopuoliseen toimintansa ja laadunhallintajärjestelmiensä arviointiin sekä julkistettava järjestämänsä arvioinnin keskeiset tulokset.

Ohjaussuunnitelma

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

- Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti.

Ohjaussuunnitelma

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelma

Yhteistä keskustelua

Keskustellaan 2-4 hengen ryhmissä:

- Onko oppilaitoksessa ohjaussuunnitelmaa?
- Jos oppilaitoksessa on ohjaussuunnitelma, mikä on sen **sisältö** ja miten sitä **hyödynnetään** oppilaitoksen toiminnassa?
- Miten ohjaussuunnitelman toteutumista ja toimivuutta seurataan?

Ohjaussuunnitelma osana oppilaitoksen laatutyötä

Ohjaussuunnitelman jäsentämistapoja:

1. Ohjaussuunnitelma opintopolun eri vaiheiden mukaan
 - ohjaus ennen opintojen alkua, ohjaus opintojen alkaessa, ohjaus opintojen aikana ja ohjaus opintojen päättövaiheessa
 - ohjaus koulutuksen nivelvaiheessa
2. Ohjaussuunnitelma sisällön mukaan
 - opiskelijan kasvun ja kehityksen ohjaus
 - opiskelutaitojen ohjaus
 - ammatillisen suuntautumisen ohjaus

Ohjaussuunnitelma osana oppilaitoksen laatutyötä

Ohjaussuunnitelman jäsentämistapoja:

3. Ohjaussuunnitelma työmuodon/menetelmien mukaan

- henkilökohtainen ohjaus, pienryhmä- tai luokkaohjaus, etäohjaus
- tiedotus, neuvonta ja ohjaus

4. Ohjaussuunnitelma työn- ja vastuunjaon mukaan

- oppilaanohjaajan/opinto-ohjaajan toteuttama ohjaus
- opettajan ja muun henkilöstön toteuttama ohjaus
- sidosryhmien/oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen toteuttama ohjaus

Ajankohtaisia tilaisuuksia

- 26.10.2023 klo 12-13.30 **Kouluterveyskysely ammatillisessa koulutuksessa 2023**
- 8.11. klo 14-15 **Yhteisöllinen opiskeluhuolto, kun asiakkaana on aikuisopiskelija**
- 29.11. Klo 14-15.30 **Opiskelijoiden osallisuus, tutortoiminta, opiskelijakuntatoiminta ja yhteistyö huoltajien kanssa**
- 4.12. klo 14-15 **Hyvän ohjauksen kriteerien iltapäiväkahvit ammatillisessa koulutuksessa, aiheena ohjaussuunnitelma**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos

Tiina Kärkkäinen
tiina.karkkainen@oph.fi

Mia Vartiainen
mia.vartiainen@oph.fi

[Hyvän ohjauksen kriteerit | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

